ZAMONAVIY FALSAFIY MUAMMOLARNING YECHIMI YOSHLAR TALQINIDA:ILMIY-FALSAFIY TAHLIL

Namangan davlat pedagogika instituti
O'zbek tili va adabiyoti yo'nalishi
1-bosqich talabasi:
Xamidjanova Gulsanam Umidjon qizi
Ilmiy rahbar:Axmadjanova Muazzam Islomjanovna
Namangan davlat pedagogika instituti
o'qituvchisi
muazzamaxmadjanova70@gmail.com
+998508826575

Annotatsiya: Mazkur maqolada zamonaviy falsafiy muammolar va ularning yechimi yoshlar tafakkuri doirasida tahlil qilinadi. Globalizatsiya, raqamli jamiyat, ekologik inqiroz va axborot manipulyatsiyasi kabi dolzarb muammolar falsafiy nuqtai nazardan yoritilib, yoshlarning tanqidiy fikrlashi asosida ularga beriladigan javoblar o'rganiladi. Shuningdek, yosh avlodning intellektual salohiyati va ijtimoiy mas'uliyati jamiyat taraqqiyotining muhim omili sifatida asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: zamonaviy falsafa, yoshlar tafakkuri, tanqidiy fikrlash, globallashuv, raqamli jamiyat, ekologik muammo, axborot etikasi.

XXI asrda insoniyat oldida yangi va murakkab falsafiy muammolar yuzaga kelmoqda. Global ekologik inqiroz, texnologik taraqqiyot, axborot oqimining tezlashuvi hamda ma'naviy qadriyatlarning o'zgarishi zamonaviy falsafaning asosiy muammolarini tashkil etadi.

Mazkur sharoitda yoshlar jamiyatning eng faol va intellektual qatlami

sifatida muhim o‘rin tutadi. Immanuel Kant ta’kidlaganidek, “fikrlashga jur’at etish” inson tafakkurining asosiy shartidir [1].

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev ham yoshlar haqida shunday fikr bildiradi: “Yoshlar – Yangi O‘zbekistonning bunyodkor kuchi, ertangi kunimizning hal qiluvchi strategik resursidir.” Bu fikr yoshlarning jamiyat taraqqiyotidagi o‘rni naqadar muhim ekanini yaqqol ifodalaydi.

Tadqiqot quyidagi ilmiy metodlarga asoslandi:

- tizimli tahlil;
- falsafiy refleksiya;
- komparativ yondashuv;
- mantiqiy umumlashtirish.

Zamonaviy falsafiy muammolar quyidagi yo‘nalishlarda namoyon bo‘ladi:

- ekologik inqiroz va climate change;
- raqamli texnologiyalar va sun’iy intellekt;
- axborot manipulyatsiyasi va “fake news”;
- ma’naviy qadriyatlarning transformatsiyasi.

Bu muammolar global miqyosda inson tafakkurini qayta ko‘rib chiqishni talab qilmoqda.

Yoshlar zamonaviy muammolarga quyidagi yondashuvlar orqali javob bermoqda:

- tanqidiy fikrlashni rivojlantirish;

- ekologik mas’uliyatni anglash;
- axborotni tahlil qilish va filtrlay olish;
- texnologiyadan ongli foydalanish.

Bu jarayonda critical thinking muhim rol o‘ynaydi, chunki u yoshlarni manipulyatsiyadan himoya qiladi [2].

Zamonaviy falsafiy muammolar quyidagi yondashuvlar orqali hal etilishi mumkin:

- Gumanizm – inson qadriyatlarini ustuvor qo‘yish;
- Ekotsentrizm – tabiat bilan uyg‘unlik;
- Pragmatizm – amaliy natijaga yo‘naltirilgan fikrlash.

John Dewey fikriga ko‘ra, bilim faqat amaliyot bilan bog‘langanda haqiqiy qiymatga ega bo‘ladi [3].

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, zamonaviy falsafiy muammolarni hal etishda yoshlar faqat bilim oluvchi emas, balki faol ijtimoiy subyekt sifatida ham ishtirok etishi lozim.

Bugungi asosiy muammolar:

- axborot ortiqligi va noto‘g‘ri axborot;
- texnologik qaramlik;
- ekologik ongning yetarli emasligi.

Shu bois ta’lim tizimida yoshlarning falsafiy va tanqidiy tafakkurini rivojlantirish strategik ahamiyatga ega.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy falsafiy muammolarni hal qilishda yoshlar hal qiluvchi intellektual kuch hisoblanadi. Ularning tanqidiy fikrlashi, ijtimoiy mas’uliyati va ekologik ongini rivojlantirish barqaror jamiyat qurishning muhim omilidir.

Prezident ta’kidlaganidek, yoshlar – Yangi O‘zbekistonning kelajagi va asosiy tayanch kuchidir. Shu bois ularni to‘g‘ri yo‘naltirish falsafiy, ijtimoiy va davlat miqyosidagi ustuvor vazifalardan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Kant I. *Critique of Pure Reason*.
2. Facione P. *Critical Thinking: What It Is and Why It Counts*.
3. Dewey J. *Democracy and Education*.
4. Intergovernmental Panel on Climate Change — Climate Change Reports.
5. Islamjanovna A. M. PROBLEMS OF FORMING AND DEVELOPING CREATIVE THINKING IN STUDENTS DURING GLOBALIZATION //International Journal of Pedagogics. – 2024. – T. 4. – №. 12. – C. 82-85.
6. Islomjanovna A. M. HOZIRGI DUNYODA GLOBALLASHUV ASPEKTLARI VA UNING O ‘ZBEKISTONGA TASIRI //Global Science Review. – 2025. – T. 7. – №. 1. – C. 67-74.